Karen | ကညီ

NSW Health

Diphtheria, tetanus ဒီး pertussis (တၢ်ကူးဖးထီ) (dTpa) အကသံၣ်ဒီသဒၢ

မိၢ်ပၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအလံာ်ကဘျံး

အီးစတြ့လယါပဒိၣ်မၤအိၣ်ထီၣ်ကသံၣ်ဒီသဒၢတနီၤလၢသးစၢ်လိၣ်ဘိတဖၣ်အဂီၢ်လၢတလိၣ်ဟ့ၣ်အပှ့ၤလၢအအိၣ်လၢထံကီၢ်တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒၢအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ (National Immunisation Program, NIP) အဖီလာ်နှၣ်လီၤ.

သံကွၢ်- တၢ်လၢ diphtheria, tetanus ဒီး pertussis (တၢ်ကူးဖးထီၣ်)စံးတၢ်နှၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

Diphtheria မ့ၢ်တၢ်အဃူးအဃၢ်အတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကာ်တခါလၢအရၤလီၤအသးညီညီဒီးဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကသါအတၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ်,ဖံးဘ့ၣ်ဆါမ့တမ့ၢ်သးဖျၢၣ်အဃုၢ်ညၣ်မ့တမ့ၢ်အနၢၣ်တဖၣ်ညီးထီၣ်နှၣ်လီၤ.

Tetanus နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါအလီၤပျံၤဒိၣ်မးတခါလၢကဲထီၣ်အသးခီဖျိတၢ်အဃူးအဃၢ်တခါနှၣ်လီၤ. တၢ်အံၤအမၤဘၣ်ဒိနၢၣ်တဖၣ်ဒီးဒုးကဲထီၣ်ညၣ်ယုၢ်ထီၣ်လၢအဆါဒိၣ်မး,ခၣ်အဃံကျုးတံၢ်အသးဒီးပသိၣ်ထံနုာ်လီၤအတၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢအဂၤမ့တမ့ၢ်အဃံသ့ၣ်ဖးတဖၣ်(ခီဖျိယုၢ်ညၣ်ထီၣ်တဖၣ်အဃိ)နှၣ်လီၤ.

တၢ်ကူးဖးထီ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်အဃူးအဃၢ်အတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကာ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကူးလၢအနးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢတၢ်ကကသါနှၣ်လီၤ. လၢဖိသၣ်ဆံးတဖၣ်အဂီၢ်,အကဲတၢ်မၤပျံၤသးသမူသ့လီၤ. လၢဖိသၣ်လၢအဒိၣ်ဒီးသးပှၢ်တဖၣ်အဂီၢ်,တၢ်ကူးနှၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်တုၤတဘျုးလါသ့လီၤ.

သံကွၢ် - မ့ၢ်တၢ်ဆါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအရၤလီၤအသးဒ်လဲၣ်.

Diphtheria နှၣ်ရၤလီၤအသးခီဖျိတၢ်ကူး,တၢ်ကဆဲမ့တမ့ၢ်တၢ်ထိးဘၣ်တၢ်အထံအနိလၢအဟးထီၣ်လၢပှၤဘၣ်တၢ်ဆါအကိာ်ပူၤ,အနါစ့ၤမ့တမ့ၢ်အဖံးဘ့ၣ်နှၣ်လီၤ.

Tetanus နှၣ်ကဲထီၣ်အသးခီဖျိတၢ်အဃူးအဃါလၢအအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်အကျါနှၣ်လီၤ. နုာ်လီၤဝဲဆူမိၢ်ပှၢ်အပူၤခီဖျိတၢ်ဘၣ်ကူး,တၢ်ဘၣ်ကွးမ့တမ့ၢ်တၢ်ပူၤလီၢ်လၢအဘၣ်အၢဒီးဖၣ်ကမူၣ်ဖၣ်ဆါ,ကပံာ်မ့တမ့ၢ်တၢ်အ့ၣ်တၢ်ဆံၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ.

တၢ်ကူးဖးထီ ရၤလီၤအသးခီဖျိတၢ်ကူးမ့တမ့ၢ်တၢ်ကဆဲအထံဖျၢၣ်ဖိတဖၣ်နှၣ်လီၤ. ပှၤလၢတကူစါအသးတဂၤရၤလီၤတၢ်ဆါဖဲအတၢ်ကူးစးထီၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ ၃ နွံအလီၢ်ခံနှၣ်လီၤ.

သံကွၢ် - မ့ၢ်ကသံၣ်ဒီသဒၢမၤတၢ်ဒ်လဲၣ်.

ကသံၣ်ဒီသဒၢတဖၣ်မၤစၢၤနဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါအသနူလၢအဒုးထီဒါတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကာ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ. ဖဲပှၤတဂၤလၢအဆဲးဒီသဒၢအသးမ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကာ်တဖၣ်အံၤအကျါနှၣ်,အဝဲသ့ၣ်အဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါအသနူနှၣ်ဒုးထီဒါတၢ်ဆါန့ၢ်ဂ့ၤဒိၣ်, လၢအတၢ်ဒီသဒၢတၢ်ဆါကဲထီၣ်အသးမ့တမ့ၢ်မၤစၢ်လီၤတၢ်ဆါအတၢ်နးတၢ်ကျံၤနှၣ်လီၤ.

သံကွၢ် - မ့ၢ်ကသံၣ်ဒီသဒၢအံၤအတုၤလီၤတီၤလီၤထဲလဲၣ်.

ကသံၣ်ဒီသဒၢအံၤအတုၤလီၤတီၤလီၤဒိၣ်မးလၢအတၢ်ဒီသဒၢ diphtheria ဒီး tetanus ဒီး ၈၀ မျးကယၤဃၣ်ဃၣ်နှၣ်ဒီသဒၢတၢ်ကူးဖးထီန့ၢ်ဝဲဒၣ်လီၤ.

သံကွၢ် - ယဖိတဂၤလိၣ်ဘၣ်ကသံၣ်ပှဲၤဖျၢၣ်လဲၣ်.

ဖဲနဖိဆဲးဝဲဒၣ်ကသံၣ်သၢဖျၢၣ်မ့ၢ်ဝံၤနှၣ်,နဖိကလိၣ်ဘၣ်ကသံၣ်ဆဲးဆူၣ်ထီၣ်တဖျၢၣ်လၢအမ့ၢ် **dTpa အကသံၣ်ဒီသဒၢ** ဖဲအသးအိၣ် ၁၂ - ၁၃ နံၣ်အခါဒ်သိးတၢ်ကဒီသဒၢအီၤတုၤလီၤလၢအဒိၣ်တုာ်ခိၣ်ပှဲၤသီတစုနှၣ်လီၤ.

ဖဲနဖိမ့ၢ်တဆဲးဘၣ် diphtheria, tetanus, ဒီး pertussis အကသံၣ်ဒီသဒၢနီတစုဘၣ်နှၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကလိၣ်ဆဲးကသံၣ် ၃ ဖျၢၣ်လၢအမ့ၢ် diphtheria-tetanus အကသံၣ်ဒီသဒၢတဖၣ်နှၣ်လီၤ. ကသံၣ်ဒီသဒၢအစှၤကတၢၢ်တဖျၢၣ်နှၣ်ကြၢးဒီသဒၢစ့ၢ်ကီးတၢ်ကူးဖးထီၣ်လၢအစှၤကတၢၢ် ၄ နွံလၢကသံၣ်တဖျၢၣ်ဒီးတဖျၢၣ်အဘၢၣ်စၢၤနှၣ်လီၤ.

သံကွၢ် - မ့ၢ်မတၤကြၢးဒိးန့ၢ်ကသံၣ်ဒီသဒၢတခါအံၤလဲၣ်.

သးစၢ်လိၣ်ဘိခဲလၢာ်ကြၢးမၤန့ၢ် **dTpa အကသံၣ်ဒီသဒၢ** တဖျၢၣ်လၢကဒီသဒၢထီဒါ diphtheria, tetanus, ဒီးတၢ်ကူးဖးထီနှၣ်လီၤ.

ကသံၣ်ဆဲးဆူၣ်ထီၣ်တၢ်တခါအံၤနှၣ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်ကဟ်အဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါဆူၣ်ထီၣ်ဖဲဆဲးဖိသၣ်ဆံးကတီၢ်ကသံၣ်ဒီသဒၢဝံၤအခါနှၣ်လီၤ. ဖဲနဖိမ့ၢ်အိၣ်ဒီး diphtheria-tetanus အကသံၣ်ဒီသဒၢလၢညါအခါ, အဝဲသ့ၣ်ကဒိးန့ၢ်ဘၣ်ဒံး dTpa အကသံၣ်ဒီသဒၢလၢကဟ်ဖှိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဒီသဒၢထီဒါတၢ်ကူးဖးထီနှၣ်လီၤ.

သံကွၢ် - မ့ၢ်မတၤတကြၢးဆဲးဝဲဒၣ်ကသံၣ်ဒီသဒၢအံၤလဲၣ်.

တဘၣ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒီသဒၢအံၤဆူပှၤနီတဂၤလၢ-

- **အအိၣ်ဒီးတၢ်တဖိးဒီးသွံၣ်အတၢ်မၤတာ်တာ်အဒိၣ်အမုၢ် (anaphylaxis) ဖဲဆဲးကသံၣ်ဖျၢၣ်လၢညါတဖျၢၣ်အခါ**
- **အိၣ်ဒီးတၢ်တဖိးဒီးသွံၣ်အတၢ်ဘၣ်ဒိအဒိၣ်အမုၢ်ဒီးပီးလီလၢအအိၣ်လၢကသံၣ်ဒီသဒၢအကျါနှၣ်လီၤ.**

သံကွၢ် - မ့ၢ်ပှၤမိၢ်ဒၢတဂၤဆဲးကသံၣ်ဒီသဒၢသ့ဧါ.

မ့ၢ်သ့လီၤ.ပှၤလၢအဒၢကြၢးဆဲးကသံၣ်ဒီသဒၢဖဲဒၢထီၣ်အိၣ် ၂၀ ဒီး ၃၂ နွံဖဲဒၢထီၣ်တဘျီလၢ်လၢ်,တၢ်အံၤဒီသဒၢအဖိဆံးဖဲအသးအိၣ်စှၤကိာ်လါအခါနှၣ်သ့လီၤ.

ဖဲပှၤတဂၤမ့ၢ်တဆဲးဘၣ်ကသံၣ်ဒီသဒၢတၢ်ဆါလၢအကိုမ့တမ့ၢ်ခီဖျိတၢ်သိၣ်လိအဲကလံး(Intensive English Centre, IEC) ဘၣ်ဒီး,အဝဲသ့ၣ်ကလိၣ်မၤန့ၢ်တၢ်ဆဲးဒီသဒၢအသးလၢအကသံၣ်သရၣ် GP မ့တမ့ၢ်ကသံၣ်ကျး တဖျၢၣ်နှၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒၢအနံၤနှၣ်,သရၣ်သရၣ်မုၣ်ကွၢ်ပှၤဆါကသံကွၢ်ကိုဖိပိာ်မုၣ်တဖၣ်လၢမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဒၢဧါမ့တမ့ၢ်ကဒၢဘၣ်ဖုးဧါနှၣ်လီၤ. ဖဲကိုဖိမုၣ်မ့ၢ်စံးလၢအဒၢနှၣ်,တၢ်တဆဲးန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ကသံၣ်ဒီသဒၢဘၣ်. တၢ်ကမၢအဝဲသ့ၣ်ကတိၤတၢ်ဒီးအမိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ကသံၣ်သရၣ်ဒီးကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤဒီးတၢ်ဆဲးကျိးတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဆီၣ်ထွဲအတၢ်မၤစၢၤတခါအဂီၢ်လီၤ.

သံကွၢ် - ကသံၣ်ဒီသဒၢတဖၣ်ပူၤဖျဲးဝဲဒၣ်ထဲလဲၣ်.

ကသံၣ်ဒီသဒၢလၢအီးစတြ့လယါအပူၤနၣ်ပူၤဖျဲးဒိၣ်မးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဖျိတၢ်ပူၤဖျဲးအတၢ်သမံသမိးအတၢ်ဘျၢလၢအယံးဒိၣ်မးတခါလၢအဘၣ်တၢ်ဟ်လီၤခီဖျိတၢ်ကူစါအဂီၢ်ပီးလီတၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ (Therapeutic Goods Administration, TGA) နၣ်လီၤ. TGA စ့ၢ်ကီးကွၢ်ဟုၣ်ကသံၣ်ဒီသဒၢအတၢ်ပူၤဖျဲးဖဲသူအီၤဝံၤအလီၢ်ခံနၣ်လီၤ.

သံကွၢ် - တၢ်မနုၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကသံၣ်ဒီသဒၢအပူၤလဲၣ်.

ကသံၣ်ဒီသဒၢနၣ်အိၣ်ဒီးက်အပီးအလီလၢအမ့ၢ်

- **aluminium hydroxide ဒီး phosphate**
- **formaldehyde**
- **polysorbate 80**
- **glycine တဆံးတက့ၢ်လီၤ.**

ဘၣ်တဘၣ်ကယါယုာ်အသးဒီးပီးလီလၢအထုးထီၣ်အသးလၢ bovine ဖဲတၢ်ထုးထီၣ်အီၤအခါနၣ်လီၤ.

သံကွၢ် - ကသံၣ်ဒီသဒၢအံၤအတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးမ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်.

တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတဆံးတက့ၢ်နၣ်ညီနုၢ်မၤအသးဒီးဘၣ်တဘၣ်ကဟ်ယုာ်-

- **ထီၣ်ဂီၤ, ညိးထီၣ်မ့တမ့ၢ် ဆါဝဲဖဲတၢ်ဆဲးနု့ၢ်ကသံၣ်အလီၢ်**
- **လိၤကိၢ်နၣ်လီၤ.**

ကသံၣ်အတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢအနးနၣ်တနါစိၤကဲထီၣ်အသးဘၣ်.

လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူညါအဂီၢ်,သမံသမိးဘၣ် Consumer Medicines Information (CMI) ဖဲ health.nsw.gov.au/schoolvaccination. ဖဲနမ့ၢ်ဘၣ်ယိၣ်တၢ်ဘၣ်ယးကသံၣ်အတၢ်ဘၣ်ဒိနၣ်,ဆဲးကျိးဘၣ်န GP တက့ၢ်.

သံကွၢ် - တၢ်လၢ anaphylaxis မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.

Anaphylaxis မ့ၢ်တနါစိၤကဲထီၣ်ဘၣ်သနၢ်က့မ့ၢ်တၢ်တဖိးဒီးသွံၣ်အတၢ်ခီဆၢအဒိၣ်အမုၢ်တခါလီၤ. အဒုးကဲထီၣ်တၢ်သးသပ့ၤမ့တမ့ၢ်တၢ်သံတၢ်ပှၢ်ဖဲတၢ်မ့ၢ်တကူစါအီၤချ့ချ့ဘၣ်အခါနၣ်သ့လီၤ. ပှၤဆဲးနု့ၢ်ကသံၣ်ဒီသဒၢတဖၣ်ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအီၤလၢကပၢဆှၢမၤဘၣ်လိာ် anaphylaxis နၣ်လီၤ.

သံကွၢ် - ဖဲပှၤတဂၤမ့ၢ်အိၣ်ဒီးကသံၣ်အတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒီးကသံၣ်လၢအဆံးဝဲဒၣ်လၢညါတဖျၢၣ်အခါဘၣ်မၤဒ်လဲၣ်.

ဖဲပှၤတဂၤမ့ၢ်တအိၣ်ဒီးကသံၣ်အတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢအနးတဘျီယီလၢကသံၣ်လၢအဆံးဝဲဒၣ်လၢညါတဖျၢၣ်အဂီၢ်ဘၣ်နၣ်,ပူၤဖျဲးဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကဆဲးဝဲဒၣ် dTpa အကသံၣ်ဒီသဒၢတဖၣ်လီၤ.